

LGBT'eres oplevelser med forskelsbehandling og hadforbrydelser i EU og Kroatien

I følge artikel 1 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder er den menneskelige værdighed ukrænkelig. Den skal respekteres og beskyttes. I artikel 21 garanteres retten til ikke-forskelsbehandling, bl.a. på grund af seksuel orientering. Princippet om ligebehandling udgør en grundlæggende værdi i Den Europæiske Union, som sikrer både respekt for den menneskelige værdighed og fuld deltagelse på lige fod i det økonomiske, kulturelle og sociale liv.

Den politiske kontekst

Et stigende antal internationale og nationale tiltag har fokus på lesbiske, bøssers, biseksuelles og transseksuelles (LGBT) grundlæggende rettigheder. Regler om ikke-forskelsbehandling og lighed for LGBT er blevet videreudviklet eller styrket af Den Europæiske Union (EU), Europarådet og De Forenede Nationer (FN). Seksuel orientering og kønsidentitet er i stigende grad blevet anerkendt som grunde til forskelsbehandling i europæisk og national lovgivning.

I 2010 anmodede Europa-Kommissionen FRA om at indsamle sammenlignelige data om forskelsbehandling og hadforbrydelser, som LGBT'ere udsættes for i alle EU-medlemsstater og Kroatien. Som reaktion herpå iværksatte FRA i 2012 en onlineundersøgelse af LGBT'ere i EU, hvor der blev modtaget 93.079 svar. Undersøgelsen leverer et væld af sammenlignelige data, som gør det muligt for FRA at udarbejde konklusioner og evidensbaseret rådgivning. Disse kan bistå EU-institutionerne og medlemsstaterne i at identificere og håndtere de udfordringer inden for grundlæggende rettigheder, som LGBT'ere står over for, gennem målrettede lovgivningsmæssige og politiske tiltag for at sikre, at deres grundlæggende rettigheder beskyttes og gennemføres.

Vigtigste resultater

Resultaterne viser, at LGBT'ere i dagens EU-samfund ofte lider under ikke at kunne være sig selv i skolen, på arbejdspladsen eller i offentligheden. Mange skjuler derfor deres identitet og lever i isolation eller endog i frygt. Andre oplever forskelsbehandling og endog vold, når de er sig selv. Der er store forskelle mellem landene med hensyn til responden-

ternes opfattelse af og oplevelse med forskelsbehandling, chikane og vold på grund af seksuel orientering og kønsidentitet. Dette gælder også med hensyn til deres opfattelse af omfanget af negative, sociale holdninger til LGBT'ere samt undgåelsesstrategier, som de anvender af frygt for at blive overfaldet, truet eller chikaneret.

- Næsten halvdelen (47 %) af alle respondenter sagde, at de følte, at de personligt havde været udsat for forskelsbehandling eller var blevet chikaneret på grund af seksuel orientering i det år, der gik forud for undersøgelsen.
- Over 80 % af respondenterne i alle EU-medlemsstater husker negative bemærkninger eller mobning af unge LGBT'ere i skolen.
- To tredjedele (67 %) af alle respondenter sagde, at de i deres skoletid, inden de fyldte 18 år, ofte eller altid skjulte, at de var LGBT'ere.
- Én ud af fem af de respondenter, som havde været i arbejde og/eller søgte arbejde i de 12 måneder, der gik forud for undersøgelsen, havde følte sig forskelsbehandlet i disse situationer i det seneste år. Dette tal stiger til én ud af tre blandt de transseksuelle respondenter.
- Af de respondenter, der havde besøgt en café, restaurant, bar eller natklub i det år, der gik forud for undersøgelsen, følte én ud af fem (18 %), at de personligt var blevet forskelsbehandlet det pågældende sted i det seneste år, fordi de var LGBT'ere.
- En fjerdedel (26 %) af alle respondenter, der deltog i LGBT-undersøgelsen i EU, var blevet angrebet eller truet med vold inden for de seneste fem år.
- Omkring tre ud af 10 af alle transseksuelle respondenter sagde, at de havde været ofre for vold eller trusler om vold mere end tre gange i det år, der gik forud for undersøgelsen.
- Et flertal af de respondenter, der havde oplevet vold (59 %) i det seneste år, sagde, at det seneste angreb eller den seneste trussel om vold var sket udelukkende eller delvist, fordi de blev opfattet som LGBT'ere.

- Færre end én ud af fem (17 %) havde anmeldt den seneste hændelse af hadmotiveret vold, de var blevet udsat for, til politiet. Omkring 66 % af respondenterne i alle EU-medlemsstater er bange for at holde en partner af samme køn i hånden i offentligheden. For mandlige respondenter, der er bøsser og biseksuelle, udgjorde dette tal henholdsvis 74 % og 78 %.
- Mere end fire femtedele af alle respondenter sagde, at "uskyldige" vittigheder om LGBT'ere var udbredt i dagligdagen.
- Næsten halvdelen af alle respondenter mente, at politikeres stødende sprog om LGBT'ere var udbredt i det land, hvor de boede.

Evidensbaseret rådgivning

Baggrund af de statistiske oplysninger, har FRA udarbejdet sine konklusioner og råd baseret på fakta, til at støtte udviklingen af politiske og lovgivningsmæssige tiltag på EU- og nationalt plan.

Tilvejebringelse af et sikkert miljø i uddannelsessystemet

EU-medlemsstaterne bør sikre, at skolerne sørger for et sikkert og trygt miljø for unge LGBT'ere uden mobning og udelukkelse. Dette omfatter bekæmpelse af stigmatisering og marginalisering af LGBT'ere og fremme af mangfoldighed. Skolerne bør opfordres til at vedtage politikker, der skal forbygge mobning. EU-medlemsstaterne bør sikre, at objektive oplysninger om seksuel orientering, kønsidentitet og kønsudtryk indgår i læseplanerne for at fremme respekt og forståelse blandt medarbejdere og elever samt øge kendskabet til de problemer, som LGBT'ere står over for.

Bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet

Et pluralistisk og inkluderende socialt miljø, der er baseret på princippet om ligestilling som anført i EU's charter om grundlæggende rettigheder, fremmer et miljø, hvor LGBT'ere kan leve og udtrykke sig åbent og frit.

For at styrke systematiske og koordinerede tiltag over for forskelsbehandling opfordres EU og dens medlemsstater til at udvikle handlingsplaner, der fremmer respekt for LGBT'ere og beskyttelse af deres grundlæggende rettigheder, og/eller at integrere LGBT-spørgsmål i deres nationale handlingsplaner og strategier for menneskerettigheder. Man bør især være opmærksom på udfordringerne for transseksuelle og unge LGBT'ere i betragtning af de særlige udfordringer, de står over for. EU kunne fremme udveksling af lovende praksis, der aktivt fremmer respekten for LGBT'ere. Medlemsstaterne opfordres til at fremme en mere afbalanceret holdning til LGBT-spørgsmål ved at fremme dialogen med vigtige aktører. Der er også behov for et stærkt og positivt politisk lederskab for at fremme LGBT'eres grundlæggende rettigheder.

Anerkendelse og beskyttelse af LGBT'ere, der udsættes for hadforbrydelser

Enhver har ret til respekt for retten til livet, sikkerhed og beskyttelse mod vold, uanset seksuel orientering eller kønsidentitet.

EU og dens medlemsstater bør overveje at indføre lovgivning for homofobiske og transfobiske hadefulde udtalelser og hadforbrydelser for derved at sikre LGBT'ere en ensartet beskyttelse. EU-medlemsstaterne opfordres også til at øge anerkendelsen og beskyttelsen af LGBT'ere, der udsættes for hadforbrydelser, ved at medtage homofobisk og transfobisk had som mulige motiver i den nationale lovgivning om kriminalitet motiveret af fordomme. Der bør også overvejes uddannelse til retshåndhævende personale, herunder i, hvordan hændelser registreres.

Sikring af ligebehandling inden for beskæftigelse

EU-lovgivningen bør udtrykkeligt forbyde forskelsbehandling på grund af kønsidentitet, og EU bør fortsat overvåge effektiviteten af de nationale klageorganer og procedurer. EU-medlemsstaterne bør støtte ligestillingsorganer og andre nationale klagemekanismer i deres indsats for at informere LGBT'ere om deres mandat og procedurer med henblik på at øge bevidstheden omkring forskelsbehandling.

Forskelsbehandling på andre områder ud over beskæftigelsesområdet

Beskyttelsen mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering i alle EU-medlemsstater ville blive betydeligt forbedret, hvis forbuddet i hele EU mod en sådan forskelsbehandling omfattede andre områder ud over beskæftigelse og erhverv som foreslået af Europa-Kommissionen i dens forslag til Rådets direktiv af 2. juli 2008 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Det bør overvejes at lade EU-retten udtrykkeligt nævnte forskelsbehandling på grund af kønsidentitet som en form for forskelsbehandling i al eksisterende og kommende EU-lovgivning.

Yderligere oplysninger:

De to FRA-rapporter om undersøgelsen – *EU LGBT survey: Results at a glance* og *EU LGBT survey: main results* – findes på:

<http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources>

For online visualisering værktøj – *EU LGBT survey data explorer* ("*EU LGBT undersøgelse data explorer*"), se:

<http://fra.europa.eu/en/lgbt-survey-results>

En oversigt over FRA's aktiviteter vedrørende LGBT'eres grundlæggende rettigheder findes på:

<http://fra.europa.eu/en/theme/lgbt>